

POSTANOWIENIE

Dnia 15 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Monika Koba (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z wniosku K. K.
przy uczestnictwie M. O., R. J., J. B., Z. B., I. A., K. W. i J. K.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 15 kwietnia 2016 r.,
zażalenia wnioskodawczyni
na postanowienie Sądu Okręgowego w T.
z dnia 9 października 2015 r., sygn. akt I Ca [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 9 października 2015 r. Sąd Okręgowy w T. odrzucił wniosek K. K. o doręczenie postanowienia tego Sądu z dnia 3 czerwca 2015 r. wraz z uzasadnieniem, jako spóźniony, wobec jego złożenia po upływie ustawowego

terminu i oddalenia postanowieniem z dnia 1 października 2015 r. wniosku o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności procesowej.

W zażaleniu na to postanowienie, skarżąca domagając się jego uchylenia, zarzuciła naruszenie art. 387 § 3 i 331 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Wniosła także o dokonanie przez Sąd Najwyższy kontroli postanowienia z dnia 1 października 2015 r. zarzucając w tym zakresie naruszenie art. 169 § 1 i 233 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem w sprawie o stwierdzenie zasiedzenia (art. 519¹ § 1 k.p.c.) jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. Cechy takiej nie posiada natomiast postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia, co do istoty sprawy z uzasadnieniem. Jednakże na wyraźny wniosek strony zgłoszony w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu wniosku, postanowienie sądu drugiej instancji odmawiające przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, może być skutecznie zakwestionowane na podstawie art. 380 w związku z art. 394¹ § 3 i 398²¹ k.p.c., jeżeli miało wpływ na rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym postanowieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2013 r., III CZ 6/13, nie publ. i z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 23/13, nie publ. oraz powołane w nich orzeczenia). Skarżąca taki wniosek zgłosiła, a oddalenie jej wniosku o przywrócenie terminu miało bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia wniosku o doręczenie odpisu postanowienia z uzasadnieniem.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że zwleknięcie z dokonaniem czynności do ostatniego dnia terminu nie może być uznane za zawinione działanie strony. Skoro ustawa przewiduje określony termin na dokonanie czynności, to nie można czynić stronie zarzutu, że mogła dokonać czynności wcześniej. W konsekwencji, niezawinione przez stronę zdarzenie, mające miejsce w ostatnim dniu terminu, uniemożliwiające dokonanie tej czynności, z reguły należy uznać za okoliczność usprawiedliwiającą przywrócenie terminu w rozumieniu art. 168 § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia

20 marca 1969 r., III CRN 461/68, nie publ i z dnia 8 grudnia 2004 r., I CZ 142/04, nie publ. oraz powołane w nim orzeczenia).

W analizowanym przypadku mąż wnioskodawczyni (niebędący profesjonalnym pełnomocnikiem) wybrał się do urzędu pocztowego, celem nadania wniosku o doręczenie odpisu postanowienia z uzasadnieniem, ostatniego dnia terminu, w godzinach popołudniowych. Odległość między miejscem zamieszkania pełnomocnika (K.), a urzędem pocztowym w K. wynosi około 5 km. W trakcie pokonywania tego dystansu na drodze publicznej doszło do awarii systemu hamulcowego w samochodzie, którym przemieszczał się pełnomocnik. Spowodowało to podjęcie starań o zabezpieczenie i odholowanie samochodu do warsztatu w K., a następnie dokonanie jego naprawy, co trwało do późnych godzin wieczornych (k. 225). Fakt, iż w samochodzie miała miejsce awaria układu hamulcowego i był on naprawiany w ostatnim dniu terminu do złożenia wniosku, został wykazany w sposób nie budzący wątpliwości rachunkiem wystawionym przez P. P. prowadzącego warsztat samochodowy w K. (k. 203). Sąd Okręgowy nie kwestionował tego dokumentu, przyjął jednak, iż mimo awarii samochodu pełnomocnik skarżący mógł dotrzeć do urzędu pocztowego środkami komunikacji publicznej lub prywatnej ewentualnie nadać korespondencję po dotarciu do K., skoro warsztat, w którym naprawiał samochód mieści się w centrum tej miejscowości.

Stanowisko to nie zasługuje na podzielenie. Z ustaleń poczynionych w sprawie nie wynika jak długo trwały czynności związane z odholowaniem samochodu – trudno przy tym oczekiwać, że mąż skarżący mógł pozostawić samochód na drodze publicznej bez dozoru, poszukując innych możliwości dotarcia do K.. Możliwości te były przy tym, nawet w razie ich podjęcia, znacząco ograniczone, skoro do awarii miało dojść w odległości ponad 0,5 km od najbliższego przystanku, na około godzinę przed zamknięciem urzędu pocztowego, a pełnomocnik jest rencistą cierpiącym na schorzenia związane z kończynami dolnymi. Nie ma też podstaw do kwestionowania twierdzeń skarżącej, iż samochód był naprawiany w godzinach uniemożliwiających nadanie korespondencji na pocztę, skoro tego rodzaju punkty usługowe mogą mieć nienormowane godziny pracy, w przypadku usuwania nagłych awarii na zlecenie klienta.

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c. przywrócenie terminu może nastąpić tylko wtedy, gdy niedokonanie czynności procesowej w terminie nastąpiło, bez winy strony. Brak winy będzie zachodził wówczas, gdy dokonaniu czynności w terminie przeszkodziła okoliczność, której w danych okolicznościach, nie można było przewyżżyć przy zachowaniu zwykłej staranności, wymaganej od strony dbającej należycie o swoje sprawy bądź jej pełnomocnika. Przyjmując, iż awaria układu hamulcowego w samochodzie jest zdarzeniem niezawinionym przez pełnomocnika skarżącej i nie mając podstaw do negatywnej weryfikacji twierdzeń skarżącej o okolicznościach, w których doszło do zdarzenia uniemożliwiającego dochowanie terminu, uznać należało, iż zażalenie zasługuje na uwzględnienie. Ubocznie zauważenia wymaga, że Sąd Okręgowy nie miał podstaw do negatywnej oceny faktu, iż wniosek o przywrócenie terminu nie został złożony 11 czerwca 2015 r., mimo, że już w tej dacie samochód po naprawie znajdował się w dyspozycji pełnomocnika, skoro czynności tej dokonano w ustawowym terminie wynikającym z art. 169 § 1 k.p.c. Natomiast dla rozstrzygnięcia zażalenia nie miała znaczenia okoliczność, czy wniosek został złożony 16 czerwca 2015 r. (jak wskazuje skarżąca), czy 17 czerwca 2015r. (jak prawidłowo przyjął Sąd – k. 204), gdyż obie te daty mieściły się w terminie tygodniowym, określonym w art. 169 § 1 k.p.c.

Z przytoczonych względów zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.)